

cū hoc mouetur ab angelo sequitur q̄ qlibet orbis habet duos motores s. animā z angelum quē phil. vocant intelligentiā vt dicit aut. Forte dicis q̄ secundū reueritatē celū non est animatū vt alias ostēdetur. Sed hoc nihil est quia querimus de opinione phi. Et si quis velit dicere q̄ sicut phi. celū non est animatū per animā sed p̄ intelligentiā assistentem. vt dicit. S. T. j. parte. q. lxx. ar. iij. Tunc responderetur ad argumentū q̄ illa intelligentia est ipse deus libere mouens. vt supra dictum est / z ideo nō oportet q̄ moueat in nō tpe. Et ad aliud diceretur q̄ celū habet duos motores nō tñ realiter distinctos p̄ q̄to ille motor est finis z efficiēs motus sui celivel hoc intelligitur de motu celoz inferiorum ad quos concurrat deus z specialis intelligentia.

Et per hoc patet ad cetera argumēta. Sextum vero soluitur ex precedentibus articulis.

Ad septimū hoc verū est de agente naturali si dicat si phi. cognouit aliū modū p̄ductiōis s. p̄ creatiōnē ab eterno q̄re i hoc. viij. phi. de hoc nullā facit mētionē. Ad hoc dictū est i principio octauū cū q̄rit an deus sit agēs vel p̄cipiū actiū. disputatio est de noie. Nec incōuenit motū celi esse naturalē z volūtariū respectu diuersoz s. respectu sui z intelligentie.

Ad octauū dicit q̄ cōiunctio p̄ modū motoris nō est potentialis. Nec incōuenit deū esse in magnitudine per operationē z nō subiectiue. De hijs pl̄ videbitur inquirēdo alias an celū sit aiatū. Aueroys dicit q̄ hec est maxima dubitationū nec determinata fuit nisi cū grandi labore z in tempore vite sue non modice. Helyas hebreus cretenis magnā digressionem facit de primo motore celi.

Quintū sic p̄ceditur videtur q̄ deū eē non possit demonstrari qz hoc ē articulus fidei z demonstratio fit p̄ cām. Forte dicit q̄ demonstratur a posteriori p̄ effectū. Contra nullus effectus est deo proportionatus ergo ex nullo effectu euidenter cognoscitur deū esse. Item impossibile est q̄ effectus demonstrat causam eē nisi cognoscatur q̄ talis effectus sit a tali causa vnde relatiua sunt simul naturali intelligentia sed nichil potest esse causa nisi sit ergo prius est quo ad nos causam esse q̄ effectum esse. Sed contra est phi. hic et. xij. metaphisice.

Respondeo dicendū secundū. S. T. j. parte. q. iij. ar. iij. v. vijs pbatur deum esse sed manifestor est ex parte motus. Aliquid ei mouetur z impossibile est q̄ moueat seipsum ergo mouet ab alio z nō est p̄cedere in infinitū qz mouens secundū non mouet nisi p̄supposito primo vt baculus nō mouet nisi moueatur a manu ergo necesse ē deuenire ad aliq̄d primū mouens quod a nullo mouet z hoc oēs intelligūt deum. Secundo aliqua res sit z non a se ergo ab alio / z non p̄ceditur in infinitum. ergo idē q̄ prius minor p̄ qz si p̄cedatur in infinitū sequitur q̄ nō dat causa media. Tertio vel aliquid est necessarium non hñs cām sue necessitatis vel omnia sunt possibilis. i. contingentia vel habentia cām necessitatis. Si primum habetur intentū. Si secundū ergo omnia aliq̄n nō sunt. Et tunc querit a quo postea inceperūt esse. Si sicut cū nō p̄cedat in infinitū qz vbi est ordo ibi ē primū sequit q̄ est deuenire ad primū ens.

Quarto vna res ē perfectior altera. Sed magis et minus dicuntur per accessus ad summum. Summum autem quod est maxime tale est causa omnium aliorum que sunt illius generis ergo ē deuenire ad primam causam a qua omnia alia causantur.

Quinto res naturales diriguntur ab aliquo cognoscente in finē quia q̄ lapis descēdat nō est a casu. Sed illud vniuersale cognoscens est deus igit. Sed nonne deo secluso descensus lapidis esset itē; tus a sua natura si sic ergo non esset a casu dicit q̄ non. Has rationes fortificat. S. T. pulchre li. j. cōtra genti. c. xij. Quidam dixerunt q̄ deum esse est per se notum. Et ideo non potest demonstrari / sed hoc ibidem reprobat licet enim sit per se notum secundum se non tamen quo ad nos. Prima autem ratio habetur ex phi. vij. z. viij. phisico. ergo philosophus demonstrauit deum esse.

Contra hec ar. phi. in isto. viij. procedit ex falsis ergo non demonstrat. An̄s patet qz supponit mūdi eternitatē. Item procedit ex cōtingētibz quia p̄cedit ex motu. Sed motū esse est contingēs. Itē p̄supponit q̄ non p̄cedatur in infinitū. Hoc autem est falsum vt patet de generationibz infinitis secundū phi. Quilibet em̄ homo fuit p̄ se genitus ab alio homine. Et ita posset dici q̄ de nulla est causa prima eterna. Sed prima causa que nūc est fuit ab alia z sic in infinitum procedendo. Item in infinali causa potest quis successiue habere infinitos fines quidam ad p̄cedens dicunt q̄ pater non est causa per se platonis et ideo non p̄ceditur in infinitum in causis essentialibus sed nichil est p̄ sc̄do phisic.

Secundo arguitur ad idē in partibus p̄portionalibus continū p̄ceditur in infinitum vnde totū essentialiter dependet a sua medietate. Et iterum illa medietas a sua medietate z sic in infinitum. Et ita posset dici de mouentibus. Forte dicis q̄ non quia vel omnia mouētia sunt mota vel aliquod est immobile. Si sc̄dm habetur intentū. Si primū queritur a quo sunt mota z non p̄t dari nisi a prio mouente. Contra hec vltima p̄na nichil valet qz om̄s muneris pares z impares sunt excessi hoc ē quilibet exceditur. Tamen ex hoc nō sequitur q̄ aliquis de terminatus numerus excedat omnes numeros.

Tertio dictū est. viij. phi. a philosopho et. S. T. lec. xi. q̄ aliquid primo mouet seipsum. Lūius oppositum dicitur in prima ratione. Item arguitur illo dato adhuc nō demonstratur q̄ deus sit sed solum q̄ est deuenire ad aliquod primum mouens: z illud non est deus sed angelus vel intelligentia alia a deo immobilis per se z per accidens sicut videtur dicere Commen. Et dato q̄ non diceret oppositum nō potest demonstrari. Item quando percutitur aliq̄d continuum tunc videtur processus in infinitum in mouentibus quia pars percussa mouet aliam z sic consequenter. Item secundū algazelem sunt infinite anime racionales z quando lapis proicitur in aqua videntur ibi in infinitum causari circuli z quādo lignū calefit per partes p̄portionabiles tūc vna calefacit aliam in infinitum procedendo.

Quarto dicit pe. de alyaco q̄ processus phi potest impediri qz proteruus diceret q̄ nichil mouet vt zeno. Secūdo diceretur q̄ aliquid mouet seipm vt aqua ad replendū vacuum. Tertio diceretur q̄ phi non probat quin deus sit mobilis licet nō moueatur. Si enim secundum eum deus est in oriente tantum quare nō potest ire ad polum antarticum. Item dicitur q̄ primus motor mouetur nec inconuenit esse circulationem in diuerso genere cause.

Itē q̄ non sit p̄cedere in infinitum hoc solum est verum in causis essentialiter ordinatis. Sed nō est euidenter q̄ alique sint cause essentialiter ordinate z dato q̄ hoc esset euidenter / tamen multi dicunt